

Observatoriulu ese de doue ori in septemana, mercuria si sambat'a.

Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu intragu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intragu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singlarici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate, se platecu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adreseate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 71.

Sibiu, 5/17 Septembre 1879.

Anulu II.

Abonamentu nou la „Observatoriulu“.

Prin acésta se deschide abonamentu nou pe truniulu Octobre—Decembre a. c. si anume:

cu 2 fl. v. a. in laintrulu monarchiei,
cu 2 fl. 50 cr. séu 6 franci in strainatate.

Acei p. t. domni abonati alu caroru abonamentu espira cu ultim'a Septembre st. v. sunt rogati a'si reinnoi abonamentulu de timpuriu, pentru cá se nu suferu intrerupere in espedarea diariului.

Banii de abonamentu se transmitu mai usioru si mai siguru prin asemnatiuni postale (mandate) de a dreptulu la: „Observatoriulu“ in Sibiu.

Esemplarie complete mai avemu vre-o câteva atátu dela inceputulu anului, câtu si din semestrulu alu douilea.

Conditiiunile de abonamentu se potu vedea in fruntea diariului.

Redactiunea.

Documente si alte acte istorice din si despre anii 1848—9.

Dela processulu alu douilea de pressa din 3 Septembre a. c. tinutu asupra lui G. Baritiu, micii tirani dela „Kelet“ din Clusiu nu mai voru se incete cu injuraturile contra acusatului, cu insulte si calumniu contra juratiloru, contra d-lui advocatu Arz de Straussenburg, si a Sibiuului intragu. Se vede curatu, cá in Clusiu se planuesce de multu nimicirea lui Baritiu, tocma cá si in Stefanopole, de optu ani incóce, si fiindu-cá nu le succede dupa dorintia, ei vomu focu si flacari, pe gura si pe nasu. Cea mai mare impertinentia a miciloru tirani stá intr'aceea, cá néga pe mórte, cá cineva dintre densii ar fi persecutatu vreodata si ar fi intentatu perire totala nu numai fruntasiloru natiunei, ci si intragului poporu romanescu.

Acus'a procurorului silise pe acusatulu cá se duca cu sine in sal'a de audientia mai multe carti si unu pachetu mare de documente mai tóte tiparite, in care se coprinde nici mai multu nici mai puçinu, decâtu sententi'a de mórte a natiunei ro-

Foisiór'a „Observatoriului“.

Actulu tribunalului imperatescu militariu din 21 Ianuariu 1851 pusu in capulu listei celoru 4834 de persóne omorite in Transilvani'a in anii 1848 et 1849 de cátra insurgentii lui Kossuth, pe la casele loru sau pe la orasiile vecine, éra nu in batalii.

Fiindu-cá emigrantii negasera acelea tiranii cumplite si din contra, ei implusera diariile din Franci'a, Belgii, Angli'a, cu fabule despre atrocitati austriace si romanesce, acelasu tribunalu imperatescu alaturá si ordonantie cu instructiunile comissariului plenipotentu alu gubernului ungrescu dela Debretinu, anume Eugenu Beothy, unu omu betranu, cunoscutu mai de inainte cá tiranu, carele venindu in statiune la Clusiu, dete in Ianuariu porunci aspre cá se fia spendiurati si inpuscati alaturea cu banditii si tetiunarii, toti captivii (prisonierii) de resboiu de orice conditiune si rang, apoi de prisonierii érá considerati toti cei carii tinea la dinastii'a Habsburg-Lotaringi'a, la unitatea imperiului, la autonomi'a Transilvaniei si la nationalitatea romanésca. Acestea doue documente suna:

„Der „Wiener Zeitung“ vom 28. August v. J. wurden die Verzeichnisse beigelegt, über die während der ungarischen Gewaltherrschaft, im eigentlichen Ungarn und von der Wojwodschaft Serbien, sammt dem Temeser Banate, durch von ihr eingesetzte Martial- oder Statialgerichte hingerichteten Personen.

Wir bringen nun auch den Ausweis über das Verfahren der Insurgenten in Siebenbürgen; die diesfallsigen Berichte des Civil- und Militär-Gouvernements lassen nunmehr die Zahl dieser Revolutionsopfer in einer Grösse ersehen, die alle bisherigen Angaben über die furchtbare Grausamkeit der revolutionären Behörden und ihres Trosses weit hinter sich lassen.

Der Inhalt des in der Reichszeitung vom 14. Juni

manesci. Partid'a representata prin „Kelet“ dela Clusiu ne silesce prin obstinat'a sa negatiune, cá din documentele citate la Juriulu dela 3 Sept. pe scurtu, pentru scurtimea timpului, se reproducemu aici câteva din cuventu in cuventu, pentru-cá se cunósca si publiculu din afara, din care parte a fostu si mai este ataculu, agressiunea, si in care apararea, dreptulu si datorinti'a de aparare, definita de cátra filosofi cu: Moderamen inculpatae tutelae.

Vomu face locu aceluor documente si passage istorice in foisiór'a diariului nostru, si cá se nu ni se póta dice, cá traducéndu-le amu cugetá se le alteramu adeveratulu intiesu, le vomu reproduce in limb'a loru originale, éra romanesce le vomu comunicá numai pe scurtu, sinoptice.

Banatul Timisiórei.

Cátu tinea din muntii Transilvaniei pe Murasiu la vale pàna la Aradulu nou, de acolo pàna in Dunare la Orsióv'a si Mehadi'a, este Banatul Timisiórei, numitu pàna acuma cu totu dreptulu granariulu Ungariei, celu smulsu in a. 1716 dela Turci, colonisatu apoi cu romani, serbi si svabi preste totu pe unde regiunile remasesera desiertate de locuitori, incorporatu in 1778 la Ungari'a, ruptu de cátra ea din nou in a. 1850, anexatu érási in a. 1861 in urmarea „votului universale“. Tierisióra fórte interesante din tóte punctele de vedere, demna de a fi studiata de aprópe, cu anii intregi, situata de nu se póte mai bine, si fertile cá mai nici-una din tóta monarchi'a nóstra. Dara nu sciu çum se intempla la noi, cá si in Turci'a si cá in Spani'a, cá partile cele mai fertili se fia cele mai nefericite si cá locuitori loru se stea cá inmarmuriti, ne sciindu se'si ajute in nici-unu modu si pe nici-o cale.

„Amerintia fómetea in Banatu, ba este fómete: Anume locuitorii romani banatieni au ajunsu la extrem'a saracia, si éta cá din vreo doue comune rurali romanesce pléca locuitorii, cu popi cu dascali cu totu, unde? in Dobrogea. Asia, in Dobrogea, se se asiedie alaturea cu turcii, cu tatarii si cu cercassianii, cá langa svabii, serbii si jidovii din Banatu nu mai potu se subsiste. Rass'a romanésca se inpuçinédia mereu in Banatu, si cáti romani au mai remasu, au devenitu in existenti'a loru fisica la o mârcedime si decadentia

v. J. bekannt gemachten Briefes von Josef Bem an Ludwig Kossuth, aus Hermannstadt vom 6. Juni 1849, wo er die „Willkürlichkeit und Leidenschaftlichkeit“ der Kossuth'schen Standgerichte anklagt, — „die ihn an die Schreckensgerichte in Frankreich erinnerten,“ ist hierdurch vollkommen bestätigt.

Siebenbürgen hat eine Bevölkerung von 2,500.000 Menschen, und die Zahl dieser Opfer des magyarischen Terrorismus beträgt — natürlich die im offenen Kampfe Gefallenen nicht mit eingerechnet — nach den aus sechs Militär-Districten — Klausenburg, Hermannstadt, Karlsburg, Retteg, Udvarhely und Fogaras — eingegangenen Ausweisen 4834 Personen!

Bei der grossen Anzahl dieser Gräueltthaten sind in den beiden ersten Rubriken der mitfolgenden Tabellen nur diejenigen Personen namentlich angeführt, die entweder durch Urtheile revolutionärer Behörden, oder ihrer aufgestellten Blutgerichte, so wie durch Standgerichte oder auf Befehl einzelner Insurgenten-Chefs, ohne formelles Urtheil hingerichtet wurden.

Hingegen sind in der dritten Rubrik diejenigen Individuen nur numerisch angegeben, die bei einzelnen Ortschaften, durch ungarische Rebellen in den Häusern, oder auf den Gassen und im freien Felde aufgehängt, erschossen, oder auf sonstige Art ermordet wurden.

Bei dieser Veranlassung glaubt man noch bemerken zu müssen, dass einige Zeit nach der oben erwähnten Bekanntmachung vom 28. August v. J. in mehreren französischen Zeitungen eine Erklärung von einem ungarischen Rebellen, der als Flüchtling im Auslande lebt, erschienen ist, wo er die Richtigkeit und Genauigkeit der früheren Verzeichnisse bestreitet. — Ohne auf die einzelnen Angaben dieser sogenannten Berichtigung, der auf officiellen Relationen der kaiserlichen Behörden beruhenden Angaben, eingehen zu wollen, welche übrigens mit der gewissenhaftesten Genauigkeit in diese Verzeichnisse eingetragen wurden — kann man sich wohl auf die Bemerkung beschränken, dass der Verfasser dieser Erklärung hierbei von seinem Standpunkte

spaimantatóre, éra in partea morale sunt si mai decadiuti intru atáta, cá de ex. functionarii mine-loru de feru au declaratulu, cá nu mai potu primi lucratori romani, cá-ci nu sunt nici de o tréba, flamendi, golani, betivi, slabanogi, in unele comune plini de bóle venerice cu femei cu totu, care dela 30 de ani inainte nu aru mai fi bune de nimicu. Scurtu, poporatiunea romanésca scade la numeru, nu atátu din cauza cá rass'a, (sementi'a, soiulu) ar fi rea dela natura, ci pentru-cá prin total'a neingrijire s'a deterioratu cu totulu.“

Nu cumva se credeti cá lucrurile acestea blastemate ni le serie vreunu carturariu romanu cu dorere de inima pentru poporu si pentru sangele seu; nu nicidecum, ci le citimu neincetatu mai alesu de doue luni incóce in diarie neromanesce, pentru-cá pe cele romanesce nu'si ia nimeni ostenél'a cá se le informadie, sau cá nu le tinu demne de ale informá, ori-cá le este frica sau si lene. Ceea ce nu facu literatii romani, o facu strainii cu prisosintia, mai alesu atunci, candu isi descarca tóta urgi'a loru asupra popiloru romanesce, pe cari'i descriu cu colori de nu se póte mai negre, arátandu'i óresi-cum cu degetulu.

In fine venindu mai deunadi ministrulu Trefort la Banatu spre a visitá asia numitele dominie ale fundatiuniloru, si petrecéndu mai multu pe locurile acelea, s'a spariatu si elu de ticalosii'a si rusinea ce vediuise mai virtosu la romani; éra apoi prin una adresa indreptata cátra colegulu seu dela lucrurile publice propuse pentru Banatu doue intrerprinderi noue: Una economia de modellu pe vreo 2000—2500 jugere (pogóne) de pamentu, care se se póte in regi'a statului, cu scopu de a dá ómeniloru ocaziune se invetie si ei a portá o economia mai folositoare, mai cu capu. A dou'a una scóla agronomica, camu cá cea de langa Clusiu, pe unu teritoriu de vreo 400—500 de jugere. (A se vedé „Közlöny“ din 10 Sept.)

Bune voru fi si acestea pentru o particica de locuitori, cáti voru intrá in servitiu pe la acelea mosii; cu atáta inse nici pe de parte nu se vindeca reulu releloru, carele cere o cura radicale. Deo-camdata credemu, cá aci este loculu se adressamu si noi modest'a intrebare cátra preoti: Este óre mai cu folosu a ingropá ómeni mai multi decâtu a baptisá? Si este óre mai mare castigu a face „maslu“ la bolnavi câtu se póte mai multi, decâtu

aus, dem eines Revolutionsmannes, ausging! — Er verfiel dabei begreiflich in eine sonderbare Wort- und Begriffsverwirrung, der zu Folge seiner Ansicht nach als ungarische Landesverrätther und schlechte Patrioten, Personen bestraft wurden, die der österreichischen Regierung treue Unterthanen und Märtyrer dieser unseligen Revolution waren. — Hierdurch aber ist diese Berichtigung so unrichtig geworden, dass sie wohl keine weitere Berücksichtigung verdient.“

„Belehrung und Instruction des Comissärs der Rebellen-Regierung

für die

beim Standrechte befindlichen Personen und deren Ob-
liegenheiten in Bezug auf deren Aburtheilungen.

Der Stand der Personen beim Standrechte besteht in einem in jeder Hinsicht dazu geeigneten Präsidenten, vier Beisitzern, einen schriftführenden Notär, aus einem Anklage- und einem zu vertheidigenden Advocaten; unter diesen ist nur der Präsident und die Beisitzer Stimmen abzugeben berechtigt, — die unten erwähnte Strafe kann aber in keinem Falle in Vollzug gesetzt werden, wenn bei der Abstimmung nicht alle fünf einer Meinung sind, und selbst auch in diesem Falle, wenn nur eine Stimme bei der Aburtheilung nicht der Uebrigen Ansicht ist, so wird das Urtheil dem ordentlichen Gerichte übergeben.

Standrechtmässig behandelt zu werden verdienen:

a) Ohne Ausnahme des Standes jeder Kriegsgefangene, — Jeder der seine Waffen an seine Obrigkeit nicht abgibt, oder Waffen stiehlt und versteckt, und somit den gegebenen Anordnungen nicht Folge leistet; — Jeder der nach der allgemein herausgegebenen Amnestie mit Waffen ergriffen wird; — Jeder der den Vaterlandsverrätthern Nahrungsmittel und Waffen gibt, trägt, oder zuschickt, oder bei Kriegs-

a cununa in facare anu pe toti junii trecuti de 24—25 de ani cu fetele de 18—19 ani? De candu lumea, la tote poporale civilizate, ethnice si christiane, grij'a cea mai mare a preotiloru, a sacerdotiloru a fostu ca se se nasca si se cresca catu se pote totu omeni venosi, sanetosi, de rassa (soiu) de frunte. Acesta era unulu din cele mai mari misterie ale popiloru.

Si daca pieru toti locuitorii romani din cate o comuna, pentru cine se mai hirotonesca arhieru popa?

Daca candidatii de preotia nu invetia nici atata, ce altu invetia si ce le folosescu tote celelalte invetiaturi? Pe cine se mai baptise, cui se mai predice?

Cumplita intunecime!

Conventele protestantiloru.

Ceea ce se dice in biseric'a resaritena Congressu bisericescu, la protestantii din Ungari'a de ambele confessiuni principali se numesce conventu.

In 10 Sept. se aduna erasi conventulu celu mare calvinescu la Dobretinu. Acela se compune din membrii celor cinci diecese, numite la ei districte. Intre acei membrii siedu la loculu antaiu superintendentii (episcopii) si alaturea cu ei curatorii primari, carii sunt mireni dintre cei mai de frunte, precum br. Nic. Vay, com. Degenfeld, com. M. Lonyay, Col. Tisza s. a. Superintendentele Petru Nagy din Clusiu inca participu cu ai sei la conventu.

Indata in prim'a siedintia din 10 Sept. se desbatura cestiu de cea mai mare inportantia, care trebue se interessede in gradulu supremu pe tote confessiunile si clerurile, daca preotii nu vreu se fia degradati la „charge de sergentu“. Calvinii au aflu de multu, ca gubernulu a preparatu nesc puncte forte periculose pentru autonomi'a bisericeleoru, prin urmare si pentru scolele confessionali in generalu, pe care apoi vrea se le traduca in lege obligatoria. Toti membrii cei mai celebrii, ca br. Vay, c. Lonyay, P. Török, chiaru si cunoscutulu Aladar Molnar si superintendentii combatu cu taria tendentiele absolutistice ale ministeriului; in fine se decide in unanimitate alegerea unei comisiuni de 7 membrii cu insarcinarea de a compune o reprezentatiune „dupa exemplulu arhieriloru romanesci“, cu protestu in contra lovituriloru de care este amerintiata autonomi'a eclesiastica, si de a constata, ca in Ungari'a inca totu nu existe egalitate de drepturi pe terenulu religiosu. Acesta o intielegu ei asia, ca averile bisericesci catholice se fia secularisate si confiscate de catra statu, care apoi se se oblige totuodata a face si calviniloru parte proportionata

Operationen auf welch immer für eine Art freiwillig Hilfe leistet oder dient und bedientet — so auch Jeder, der das Volk zu einer ähnlichen Vaterlands-Verrätherei, Uebergang zum Feinde durch Schrift oder Worte reizt und dazu aneifert.

b) Strassenräuber, Plünderer, Mörder und Mordbrenner.

c) Dessgleichen Plünderer-, Mörder-, Mordbrenner-Hordenunterstandsgeber, Wegweiser, Kundschafter, Mitwissende und an die betreffende Obrigkeit zur gehörigen Zeit Nichtanzeiger.

Bei dem Standrechte ist auf die kürzeste Art fürzugehen und die bei dem ordentlichen Gerichte vorkommenden Formalitäten wegzulassen.

Die Standrechte bestrafen mittelst Strang und Erschiessens.

Das Standrecht ist verpflichtet, von dem Augenblicke, als der Abzurtheilende vorgestellt wird, binnen drei Tagen das Urtheil zu sprechen.

Zur Vorbereitung für die Abgeurtheilten dürfen nicht mehr als drei Stunden genehmigt werden.

Bei der Aburtheilung ist weder an eine höhere Instanz ein Recurs möglich, weder durch Bitten noch durch Versprechen des Abgeurtheilten seine Helfers-helfer bekannt zu geben — oder was immer für denkbare Ausrede — kann ihn von dem ausgesprochenen Urtheile befreien.

Klausenburg im Jänner 1849.

Eugen von Beothy m. p.,
Commissär.

Collationirt und der in den Acten erliegenden Original-Instruction des revolutionären Regierungs-Commissärs Eugen von Beothy vollkommen gleichlautend befunden.

Vom k. k. Kriegsgerichte.

Klausenburg am 21. Jänner 1851.

Trauschenfels m. p.,
Hauptmann-Auditor.

Für die Richtigkeit dieser Abschrift
Wien den 6 Februar 1851.

v. Sauer,
Major und Stabsauditor.

(L. S.)

din „jafu“. Totu acea comisiune fu obligata a sta in permanentia, a pandi la toti pasii gubernului si in casu de pericolu a convocá indata conventulu.

In siedinti'a din 11 se dicise a felicitá pe conventulu luteraniloru augustani convocatu la B.-Pest'a si a'lu invitá ca se ia si elu mesuri analoge contra incercariloru absolutistice ale gubernului. (Dupa „M. Ország“ Nr. 252.)

Vedi acelea sunt congrese, nu umbre.

A propos! Pe la noi se latira de 10 dile incoce doue sciri forte fatali: 1. ca auctoritatile bisericesci ale romaniloru au primitu porunci, ca pentru invetiarea limbei magiare in scolele satesci se ficsedie cate 8 di optu ore pe septemana din 20. 2. Ca la Blasiu ar fi mersu porunca, ca cu banii ce voru fi avendu se nu mai cutedie a cumpara mosii, pamentu, averé immobili, ci se cumpere obligatiuni de statu. Daca acestea sciri sunt adeverate, auctoritatile bisericesci nu le potu tine ascunse, era daca sunt false, caute se le demintia categoricu, pentru-ca spiritele ingrijate forte se se linistesca; pentru-ca in ambele casuri autonomi'a bisericesca ar fi devenitu curatu o fictiune de nimicu.

Romania.

— (Aniversarea dileide 30 Augustu).

La 30 Augustu aniversarea luarii Grivitiei, s'a serbatu in tota tier'a cu solemnitate unu parastasu pentru sufletele mortiloru cadiuti in lupt'a pentru independentia. In capitala dupa parastasu, a fostu si unu Te-Deum pentru acesta biruinta; servitiulu s'a celebratu de Eminentia Sa Primatulu Romaniei. La serbare a asistatu intregulu consiliu de ministri. Corpurile legiuitoare si tote auctoritatile civile si militare. Dupa terminarea Te-Deumului trupele, reprezentate prin detasiamente din tote legiunile gardei civile si din tote corpurile garnisonei, au defilat inaintea d-lui presedinte alu consiliulu.

Cu ocasiunea trecerii in revista a gardei nationale. d. ministru de resbelu s'a adresatu cu urmatoarele cuvinte: „Se traiasca A. S. R. Carolu I, Domnulu Romaniloru, Capitanulu nostru“, la care au respunsu urarile unanime ale asistentiloru. La recepti'a trupelor de linie s'a uratu pentru vecinica memorie a luptatoriloru pentru independentia.
„Monitoriulu.“

Associatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Processu verbale

alu siedintiei a II-a tienuta la 4 Augustu (25 Iuliu) 1879 sub presidiulu vice-presedintelui Jacobu Bolog'a. Notari Augustu Horsia, Zacharia Boiu si Joanu Popa.

(Urmare.)

1. Se cetesce si verifica processulu verbalu alu siedintiei premerse dela 3 Augustu.

Spre sciintia.

2. Presedintele anuncia intrarea unei cereri din partea medicinistulu Constantinu Baritiu din Turd'a pentru unu ajutoriu de 100 fl. v. a. spre facerea rigoroșelor sale.

Se transpune comitetulu spre a o resolvi conformu budgetulu.

3. Presedintele respunde la interpelatiunile membrulu Anania Trimbasiu din siedinti'a anterioara: ad I) ca bilete pentru calea ferata cu pretiuri reduce s'au cerutu dela directiune inca prin Iuliu facanduse inse din partea aceleia abatere dela pracs'a de pan' acuma, acele bilete le-a primitu presedintele numai cu 2 dile inainte de adunarea generala, asia in catu inpartirea loru intre toti membrii Asociatiunei a fostu imposibila;

ad II) respunde la invitarea presedintelui secretariulu primu dlu G. Baritiu, espunendu dificultatile, ce s'au opusu activitatiei sectiuniloru, si anume: lips'a de materialu suficientu, neajungerea medilocelor materiali, si lips'a organulu, prin care se publice acele operate a-le sale; afara de aceea convocarea sectiuniloru conformu statutelor nu cade in competinti'a presedintelui „Associatiunei“, ci intr'a presedintiloru de sectiuni.

ad III) despartimentele cercuali parte sunt infintiate, parte in infintiare; a se aplicá aici mesure silnice este necompatibilu cu natur'a si cu problemele Asociatiunei, carea este o intr'unire libera literara; aterna inse dela zelulu membriloru ei, a se infintia aceste despartimente pretutindinea, la ce presidiulu cu placere va dá totu concursulu seu.

Interpelantele de si nu pre deplinu satisfacutu cu respunsurile date le ia spre sciintia.

4. Presedintele preda rogarea parochulu Vasilie Bassarabu din Romosu pentru unu ajutoriu banescu la infintiare si sustinerea scaldelor sale din Gioagi.

Se transpune comitetulu spre resolvire.

5. Presedintele preda 12 bucati de numi vechi, donati Asociatiunei de dlu Longhinu Hossu.

Donatoriulu se notesa recunoscintia protocolara si numi se transpune cassariulu spre ulterioara afacere.

6. La ordinea dilei urmésa conformu programei cetire dissertatiuniloru. Dlu G. Baritiu da cetire recenziuni sale asupra publicatiunii franceze: „La Race latine; oratorium par le br. Meyronet-St. Mare a Montpellier 1878.“

Dissertatiunea ascultandu-se din partea publiculu cu viu interesu se acude protocolulu spre eventuala publicare in actele Asociatiunei sub lit D.

7. Raportorii comisiuniloru esmise in siedinti'a premergatore invitati a referá asupra lucrariloru respective, dau raportele lor in urmatoarele:

a) comisiunea pentru propuneri prin dlu Nicolau Strevoiu ca unulu dintre cei 2 raportori ai acestei comisiuni relatéza asupra propuneriloru dlui Anania Trimbasiu in generalu, ca in adeveru activitatea principala a Asociatiunei in cei 18 ani, de candu esista ea, a fostu adunarea de medilóce si inpartirea de stipendii si ajutore intre individi singuratici prin ce scopurile Asociatiunei nu se ajungu in mesura indelutitoare, de aceea comisiunea propune:

I-a) in generalu schimbarea sistemului de pan' acuma intr'acolo, ca activitatea Asociatiunei se se estinda in viitoriu mai multu asupra masei poporulu decatu se se restringa la cativa individi singuratici;

II-a) ca propunerile dlui Anania Trimbasiu se se transpuna comitetulu centralu dreptu directive la esecutarea acestui principiu cu acelu adaosu, ca la urmatoarea adunare generala se raporteze asupra celor dispuse.

III-a) in specialu: ca comitetulu se se ingrigesca de infintiarea unui institutu pentru crescerea fetitelor romane precum si de premiarea si distingerea acelor preoti si invetiatori, cari luca in poporu pentru stirpirea patimei betiei.

Se primescu propunerile comisiunei cu acelu adaosu propusu de dlu Z. Boiu, ca ptl. 6 alu propuneriloru dlui A. Trimbasiu se se formulese astfel: premii pentru opere poporare in materii de agricultura, industria, comerciu, higiena poporala si morala.

Propunerile respective inpreuna cu raportulu comisiunei se alatura la protocolu sub lit. E.

8. Totu comisiunea pentru propuneri prin alu 2-lea raportoru alu seu A. Trimbasiu de Bethlen relatéza asupra raportulu generalu alu comitetulu centralu in urmatoarele:

ad I) punctulu privitoriu la distribuirea stipendiiloru si ajutoareloru din partea Asociatiunei, adunarea generala in totu coprinulu seu se-lu ia spre sciintia, si se insarcinese comitetulu, a escrie si aplicá stipendiele catu se pote mai de timpuriu, ér' cu privire la supererogatele de sub pct. I. 8 alu budgetulu anulu trecutulu propune comisiunea a se dá comitetulu indemnizare.

Dupa informatiunile date de presidiu acestu pct. alu raportulu comitetulu se ia spre sciintia si pentru supererogatele de sub pct. I 8 alu budgetulu anulu espiratu se da comitetulu indemnizarea ceruta.

ad II) fundatiunea de 1000 fl. creata de Tofaleni espossessionati, spre scopuri scolare si industriale si data in administrarea comitetulu centrale alu Asociatiunei; Comisiunea propune a se luá spre placuta sciintia;

Spre sciintia.

ad III) referitoriu la starea bibliotecei conformu propunerei comisiunei:

adunarea generala votésa dlui J. M. Riu-reanu multiamita protocolara pentru cartile donate de ésa spre distribuire la scolile romane.

ad pct IV) a) cu privire la propunerea despartimentulu I (Brasiovu), ca ajutoarele invetiaceiloru de meserii se nu se dea lor, ci maistriloru lor in sum'a acordata prin contracte, — care procedere comitetulu centralu nu o adoptase, comisiunea propune a se primi propunerea despartimentulu.

Dupa deslusirile date de presedinte procederea comitetulu centralu se ia spre sciintia.

ad pct IV) b) cu privire la pct. IV b) din raportulu comitetulu, carele arata ca este sub pertractare o propunere a dlui conte Schweinitz pentru infintiarea unei scole de sculptura, precum si arangierea unei espositiuni nationale, comisiunea propune, a se luá spre sciintia.

Spre sciintia.

ad pct IV) c) De asemenea propune comisiunea a se luá spre sciintia raportulu comitetulu in ceea ce privesce lucrarea sectiuniloru: cum ca adeca la acelea se afla sub esaminare trei manuscripte: Higien'a poporala, Manualu de economia si Istori'a Daciei.

Spre sciintia.

ad pct IV) d) Totu asemenea si starea proceselor si respec. legatelor Asociatiunei si a fondulu Academiei, conformu propunerei comisiunei,

Se ia spre sciintia.

ad V) Raportulu comitetulu asupra ajutoriulu anulu de 400 fl. din partea societatii „Transilvani'a“ pentru ajutorarea tineriloru romani dela meserii cu care ajutoriu sunt a-se provedé pre fia-care anu cate 16 tineri amesuratu propunerei comisiunei,

Se ia spre placuta sciintia.

ad VI) Referitoriu la pct VI alu raportulu comitetulu despre organulu de publicitate alu Asociatiunei, comisiunea propune a se adoptá propunerile comitetulu: ca adeca organulu acesta sub numirea „Annalele Asociatiunei“ se apara negresitu dela 1 Ianuariu 1880 in forma si sub conditiunile espuse de comitetu.

Se primesce.

ad VII) Cestiunea supererogatele preste budgetulu anulu espiratu, cestiunea fundatiunei tofalene si

a Analeloru Asociatiunei sunt rezolvite sub Nr. 6 alu acestui protocolu.

Se însémna spre sciintia.

ad VIII) Ratiociniulu cassei si proiectulu de budgetu pentru anulu venitoriu cá predate la comisiuni speciali se voru pertractá la loculu lor.

Spre sciintia.

ad IX) Cu privire la demisiunea secretariului primu G. Baritiu substernuta — din partea comitetului, cá incompetente, — la adunarea generala, comisiunea propune a nu se primi demisiunea.

Adunarea generala votésa de nou incredere primului seu secretariu si adópta propunerea comisiunei.

9. Referitoriu la cererea lui Vasiliu Popu din Tofaleu, pentru unu ajutoriu din fundatiunea Tofalenilor pe sém'a fiiloru sei, invetiacei de messeria, Afacerea la propunerea comisiunei

se transpune comitetului spre pertractare si rezolvire.

10. Cu privire la raportulu bibliotecariului, comisiunea propune si adunarea generala decide:

Raportulu bibliotecariului se ia spre sciintia ér' propunerile aceluia, privitoare la urcarea sumei pentru procurarea de carti dela 60 la 100 fl. v. a., si privitoare la tiparirea catalogului alfabeticu se incuviintésa, si comitetulu se insarcinésa cu efectuarea acestui concludu.

11. Presidiulu presentésa telegram'a inteligentiei romane dela Siomcut'a mare prin carea adunarea se invita pe anulu venitoru acolo.

Se transpune comisiunei pentru propuneri intre aclamatiuni de complacere.

12. Presidiulu preda telegramele salutatóre dela despartimentulu alu XI-lea (Simleu) si dela inteligenti'a romana din Gileu si giuru.

Intre aclamatiuni de bucuria se iau spre sciintia.

13. Urmandu la ordinea dilei raportulu comisiunei pentru revederea ratiociniului pre anulu administrativu 1878/9, aceea prin raportorulu seu Patrichi Barbu constata aflarea ratiociniului in cea mai buna ordine si propune a se dá cassariulu si controlorulu absolutoriulu si a li-se votá recunoscinti'a adunarei generale.

Se primesce si raportulu se alatura la protocolu sub lit. F.

(Fine va urmá).

ACADEMIA ROMANA.

Sesiunea extraordinaria.

Processu-verbalu Nr. 25.

Siedinti'a din 21 Iuniu st. v. 1879.

Siedinti'a se deschide la 9 óre a. m.

Dupa lectur'a si verificarea processului-verbalu alu siedintiei precedente, d. presiedinte pune inaintea plenului program'a lucrarilor ce mai sunt de pus la ordinea dilei, in urmatórea coprindere:

1. Raportulu sectiunei istorice despre missiunea d-lui Densusianu.
2. Complectarea sectiunilor prin alegerea de noui membri.
3. Alegerea membrilor delegatiunei 1 presiedinte si 3 assesori.
4. Alegerea secretariului generalu.
5. Alegerea presiedintilor, vice-presiedintilor si secretarilor de sectiune.
6. Votarea regulamentului generalu.
7. Regularea siedintiei solemne.
8. Regularea premiilor instituite de Statu: *Lazaru* si *Heliade Radulescu*.
9. Fixarea termineloru de amanare pentru diversele concursuri din 1879.
10. Alegerea comisiunilor esaminatóre pentru:
 - a) Premiulu Naturelu (cartea cea mai buna);
 - b) Traductiuni din autorii latini.
 - c) Traduceri din autorii eleni.
 - d) Premiulu Naturelu (literatur'a romana subt Mateiu-Bassarabu).
11. Raportulu financiaru pe anulu incetatu.
12. Numirea cassierului-comptabilu.
13. Raportulu despre averea lui Cozacovici.
14. Raportulu despre biblioteca.
15. Raportulu despre orthografi'a publicatiunilor.
16. Raportulu comisiunei lexicografice despre publicarea psaltirei lui Coresi.
17. Comunicatiuni ale sectiunei literare.
18. Comunicatiuni ale sectiunei istorice.
19. Comunicatiuni ale sectiunei scientific.
20. Numirea comisiunei budgetare.
21. Votarea budgetului.
22. Siedinti'a solemna cu raportulu secretariului generalu.

Dupa program'a acésta, la ordine fiindu relatiunea sectiunei istorice despre missiunea d-lui Densusianu, d. Urechia, cá secretariu alu sectiunei, dá lectura processului-verbalu incheiatu de densa, dupa care punendu-se in discussiune propunerile facute, dupa puçine deliberatiuni se aproba tóte conclusiunile sectiunei cu majoritate de voturi.

D. Alexandri atrage atentiunea Adunarei asupra documenteloru istorice care scie cá se afla in bibliotecele si arhivele dela Genev'a, fórte inportante pentru istori'a nóstra, invitand'o a numi o missiune in midilócele ce voru inlesni'o.

D. Hasdeu face asemenea comunicatiune despre cele ce se afla in Ragusa, éra d. Ionescu despre cele ce se afla in Florenti'a. Se recomanda sectiunei istorice. —

Trecendu la punctulu alu douilea alu programei relativu la complectarea sectiuniloru prin alegeri de noui membri, d. Hasdeu, luandu cuventulu dice cá inainte de a se procede la acésta lucrare, este bine a se limpedi situatiunea anormala a unor membri, cari se numera intre membrii efectivi ai Academiei fara cá se fia in realitate. E vorb'a pentru d-nii cari au fostu chiepati in comisiunea literara din 1867, si anume dnii C. A. Rosetti, Gonata, Andrei Mocioni, care nici odata n'au luat parte, nici in comisiunea literara, nici in societatea Academica si din care unii au declaratú chiar' cá nu primescu si cá dimissionéda. Acésta inpregiurare face cá sectiunea respectiva se vede in situatiunea suparaciósa de a nu se potea complectá conformu cu statutele; si de aceea cere a se declará vacante fotoliurile lor.

D. Babesiu dice cá conditiunea d-lui Mocioni este ceva mai diferita decátu a celorlalti 2 membri, fiindu cá d-lui de si nu a venit, dara a declaratú cá primesce si numai caus'a morbiditati ilu impedia de a veni.

D. Laurianu dice cá societatea Academica admisesse in principiu cá se primésca demisiunile membriloru cari se retragu si se numésca pe altii in locu. Astfelu in urm'a decisiuniloru primite dela unii, ea a procesu la alegerea altora. De curendu inse in sesiunea acésta s'a admisu o alta teorie: cá membrii cari au figuratu odata nu sunt demissionabili si astfelu s'a invitatú a reveni toti acei demissionati. Acum déca s'ar admite propunerea d-lui Hasdeu, d-lui crede cá s'ar face o contradicere.

D. Stefanescu dice cá in adeveru s'au chiepatu membrii demissionati, dara atrage atentiunea societati cá d. Rosetti nu s'a consideratu nici odata cá membru, ci din contra totudeauna a declaratú cá refusa de a fi, éra despre D. Gonata crede cá nici trebuie se se urmedie discussiune, fiindu cá acestu domnu nici nu a venit veri odata pe aici si nici nu scie se fia vr'o declaratiune cá primesce.

D. Sionu se refera la cele ce a disu si in siedinti'a precedentá, cá adeca Academi'a nu trebuie se numere intre membrii sei decátu pe cei cari au luat parte in societatea Academica dupa ce s'a constituitu, éra nu si pe aceia cari au fostu invitati a luá parte in comisiunea ce a precedatu societatea Academica, dara nu au voitu se primésca si nici au voitu se scrie. De aceea crede, cá este logicu a se declará vacante fotoliurile mentionate de d. Hasdeu.

Adunarea consultata, decide a se tractá positiunea fiacarui membru in parte. De aceea, considerandu argumentele aduse in discussiune despre positiunea d-lui C. A. Rosetti, declara fotoliulu seu vacantu.

Dupa acésta urmandu discussiunea si despre positiunea d-lui Gonata si avendu-se in vedere propunerea d-lui Alesandrescu Urechia, d-lu Gonata fiindu trecutú intre membrii onorari ai Academiei inca din 1860, propunu trecerea la ordinea dilei. Adunarea o admite cu conclusiunea de a nu se considerá intre membrii actuali ai Academiei.

D. Odobescu enumerandu list'a genérala a membriloru, constata cá sectiunea istorica singura fiindu complectata cu 12 membri dupa statute, sectiunea literara urmédia a se complectá prin alegerea unu singuru membru, éra cea de sciintia prin alegerea a siése membri; dupa acésta propune cá adunarea se proceda la alegeri.

D. Ionescu cere cá mai inainte de tóte delegatiunea actuala se se declare cá oficiu provisoriu alu Academiei, pana se va face alegerea ei conformu cu Statutele.

D. Romanu crede cá nu e necesitate de o asemenea declaratiune fiindu cá dupa usulu si traditiunile remase inca dela societatea Academica, delegatiunea a portatu sarcin'a sa pana la renoirea alegerei.

D. Babesiu crede cá mai intai de tóte trebuie a se face si a se votá regulamentele necesarii pentru aplicarea nouilor statute; éra pana atuncea delegatiunea se stea la loculu seu. Relativu la complectarea sectiuniloru inse d-lui crede cá chiar dupa statutele votate, alegerea de noui membri trebuie se se faca in sesiune genérala.

D. Odobescu raspunde cá din momentulu votarei statuteloru, adunarea s'a constituitu si trebuie se lucrede cá in sesiune genérala; cá-ci ne mai potendu-se tinea sesiune anulu acesta, acum trebuie se se termine tóte lucrarile indicate in program'a de mai susu. De aceea crede cá Academi'a se se complectedie conformu cu legea.

D. Stefanescu dice cá e necesaru a se considerá propunerea facuta de d. Ionescu. Inainte de tóte trebuie se se regulede situatiunea delegatiunei pentru cá se se póta conduce desbaterile; pentru care crede cá se se declare cá delegatiunea actuala se'si póte sarcin'a pana la alegerea ei regulata.

D. Fetu sustine a se dá prioritate votarei regulamenteloru.

D. Urechia observa cá se confundu trei propuneri: alegerea delegatiunei, complectarea sectiuniloru si lucrarea regulamenteloru. Trebuie a se luá pe rendu. Crede cá alegerea delegatiunei de se va face acum séu mai tardiu nu impiedca nici facerea regulamenteloru candu voru fi gata, nici alegerea de noui membri, candu sectiunile voru veni cu propuneri.

D. Laurianu dice cá nu vede urgenti'a in complectarea sectiuniloru. Alegerile se potu face si mai tardiu; e bine a se lasá timpu de consultatiune. Cu numerulu membriloru presentu se póte lucrá si se potu executá tóte lucrarile prevedute in programa. Alegerea delegatiunei nu se póte face pana nu va veni raportulu comisiunei despre administrarea financiara; astfelu s'a facutu totudeauna, si e bine a se tinea norm'a acésta care e cea mai logica. Astfelu ori ce lucrare de programa póte a se pune la ordinea dilei fara nici unu inconvenientu.

Dupa aceste discussiuni se pune la votu confirmarea delegatiunei actualu in modu provisoriu pana la o decisiune ulterióra si se admite cu unanimitate.

D. presiedinte invita sectiunile respective cá se se consulte despre alegerea nouilor membri cu care trebuie se se complectedie si se vie cu propunerile lor in siedinti'a plenara conformu cu statutele.

Siedinti'a se ridica la 11^{3/4} óre.

Presiedinte, Ioanu Ghica.

Secretariu ad-hoc, G. Sionu.

Sciri diverse.

— (Ilustrulu filoromanu d. comandatore Vegezzi-Ruscala) si-au serbatu in dilele trecute a 81 aniversare a laboriósei sale vietie. Cu acea ocaziune venerabilulu publicistu a primitu multe probe de sincera afectiune, atatu din partea concetateniloru sei italieni, catu si din strainetate.

Intr'altele precum cetimu in „Gazetta di Torino“ Nr 245 de dato 5 l. c. d. Vegezzi-Ruscala primi si urmatórele doue telegrame felicitatóre si adeca un'a dela:

— „Roma-Torino, (ore 4/9, 12, 15) — Au tres illustre commandeur Vegezzi-Ruscala via plana 9 Torino. — Permettez au soussigné chargé d'affaires de Roumanie pres le gouvernement de Sa Majesté d'exprimer ses vœux sincères et ses plus cordiales felicitations pour sa 81 anniversaire à celui qui au titre de citoyen italien joint celui de citoyen roumain.“ — George Cantacuzene.

A dou'a telegrama suna asia;

— „Roma-Torino, (ore 4/9 11, 40) — Comendatore Vegezzi-Ruscala publicista via plana 9 Torino. — Come rumeno e amico saluto venerabile publicista occasione ottantuno anniversario augurandoli buona salute. — La Romania indipendente saluta oggi suo difensore e illustre cittadino che propugnò i diritti della nazionalità Rumena dal 1830 a tutt' oggi.“ — Constantino Mitilineo.

Din parte-ne tramitemu si noi ilustrului si venerabilelu filoromanu si confrate cele mai sincere felicitatiuni pentru a 81ª aniversare a sa, esprimandu-ne totuodata dorinti'a cá Provedinti'a se-i daruiesca sanetate deplina si se i lungésca dilele viatiei sale pretióse, pentru cá se'si póta continuá multi ani inca sublim'a sa missiune. Se traiésca la multi fericiti ani!

— (Unu óspe magiaru in Bucuresci.) De câte-va dile avemu in capitala unu óspe unguru. D. de Ujfalusy, comisarulu regescu alu comitateloru Crassó si Severinu din Ungari'a, care se afla de patru dile in Bucuresci, a visitatu mai multe institutiuni din capital'a nóstra si si-a exprimatú multamirea pentru totu ce-a vediu. Sambeta a asistatu la siedinti'a adunarii deputatiloru, unde d. presiedinte i-a facutu onorurile. Ieri, Dumineca, d. de Ujfalusy a facutu o visita d-lui presiedinte alu Camerei, d. C. A. Rosetti i-a intorsu in aceeasi di visit'a.

D. de Ujfalusy vorbesce destulu de bine romanesce. („Romanulu“).

— (Unu ordinu de di pe regimentu. Comandantulu reg. de inf. Nr 31 Meklenburg-Strelitz dlu colonelu T. Getz a emis in 5 Septembre a. c. urmatoriulu ordinu catra regimentu:

„Escelenti'a Sa dl. comandante militariu a avutu buna-vointia, cu ocaziunea sosirei regimentului, dupa ce defilarea si manevrele fura terminate, a se adressá catra mine cu urmatórele cuvinte: „In intregu decursulu „serviciului meu inca nu am vediu unu regimentu „cá acesta, si n'amu speratu in viati'a mea a gasí unu „regimentu cu o astfelu de buna disciplina si o astfelu „de purtare distinsa. Multiamescu Dniei Tale, multiamescu regimentului. Binevoiesce a aduce acésta la „cunoscintia regimentului in ordinulu de di de astadi.“ Publicandu cele de susu din cuventu in cuventu esprimu domniloru oficiari, suboficiariloru si fecioriloru deplin'a mea recunoscintia pentru concursulu lor, de óre-ce numai prin activitate poternica si sacrificabile din partea fiacarui din regimentu a devenitu possibile rezultatele obtínute. Getz, colonelu.“

— (La despartire.) Cu ocaziunea plecării mele la Vien'a spre a frecventá acolo „Cursulu superioru de artilerie“, dicu tuturoru cunoscutiloru unu „adio“, adaogéndu si rogarea a-me pastrá si pentru venitoriu in placuta memoria.

Sibiu 12 Sept. 1879 s. n.

Demetriu Jonaschko.
locotenente.

Din partene dorimu fratelui nostru Jonascu calatoria fericita si succesu completu in carier'a sa militara.

— (Jubileulu de 100 ani) alu anecsaiei Banatului catra Ungari'a se va serbá cu mare pompa in 20 Sept. in Becichereculu-mare.

— (A. S. R. Domnulu) a bine-voitu a acordá dlui Obedenaru, secretaru I alu legatiunii romane din Constantinopole, inalt'a autorisatiune pentru a primi si purtá insignele de comandoru alu ordinului „Coróna Italiei“, ce i-s'a conferitu de M. S. Regele Italiei.

— (O alba rondunica.) In 12 l. c. dupa amiadi passantii de pe piati'a Deveii avura ocaziune se admire o rondunica alba de totu, ce se asiedia se pe pavilionulu honvediloru. Acésta prin partile nóstre este o raritate ornithologica, cá si aceea a corbiloru albi.

— (Mormintele Napoleonidiloru). — Mórtea principelui Ludovicu Napoleonu a datu motivu la cercetarea locurilor unde sunt ingropati membrii familiei, Bonaparte. Aceste cercetari au avutu urmatoriulu rezultatu: 1. *Charles Bonaparte* a muritu si a fostu ingropatu in *Montpellier* (1785), apoi fu dusu in *Saint Leu-Taverny*; 2. *Dómn'a Lítitia* a muritu in Rom'a (1836) a fostu ingropata antaiu la Corneto, éra 1848 a fostu transportata in Ajaccio in cript'a splendida ridicata acolo pentru Bonaparti. 3. *Cardinalulu Fesch* fratele d-nei *Lítitia* mortu in Rom'a (1838) ingropatu in Rom'a in biseric'a San. Lorenzo in Luciano, a fostu asemenea adusu la Ajaccio. 4. *Josifu*, mortu 1844, ingropatu mai antaiu in biseric'a dela Santa Croce din Florenti'a, a fostu apoi dusu in Franci'a si ingropatu in catedral'a invalidiloru, 1862. 5. *Lucianu*, mortu in anulu 1840 in Viterbo, e ingropatu in biseric'a de Canino. 6. *Ludovicu*, mortu 1846 in Florenti'a, mai antaiu fu ingropatu in Santa-Croce, éra in 1848 transportatu in *Saint-Leu-Taverny*. 7. *Jeróme*, mortu in anulu 1860 e ingropatu in capel'a *Saint-Jeróme* dela catedral'a invalidiloru, in stang'a, langa mormentulu lui Napoleonu I. In acésta capela se mai afla si mormentulu fiului seu celui mai betranu, precum si urn'a care contine ánim'a reginei *Catarin'a*, a dou'a socia a lui. 8. *Elis'a*, a muritu 1820 in *Sant Andrea*, e ingropata in *Triestu*. 9. *Paulin'a* mórt'a 1825 in Florenti'a, a fostu transportata in biseric'a *Santa-Maria-Maggiore* din Rom'a. 10. *Carolin'a* regin'a Neapolului, mórt'a 1839, ingropata in *Campo-Santo* din *Bologn'a*. 11. Principele *Eugenu*, mortu in *München* 1824 e totu acolo ingropatu. 12. Imperatés'a *Josefin'a*, mórt'a 1814, e ingropata in biseric'a din *Rueily*. 13. Regin'a *Hortens'i'a*, mórt'a 1837, odihnesce langa mam'a sa. 14. *Napoleonu II* (ducele de *Reichsstadt*), mortu 1832, e ingropatu in *Vien'a* in cript'a capuciniloru. 15. *Mari'a Louis'a* mórt'a 1847, e totu acolo ingropata. 16. *Napoleonu I*, e ingropatu in catedral'a invalidiloru din *Paris*. 17. *Napoleonu alu III* in fine, mortu 1873 si fiulu seu *Ludovicu Eugenu Napoleonu*, mortu 1 Iuniu 1879, sunt ingropati in biseric'a catholica din *Chislehurst*.

Bibliografia.

— In editur'a tipografiei erediiei de *Closius* a aparutu in diele acestea:

— „*Cathehetic'a bisericiei dreptcredin-cióse resaritené*“, compusa de protopresbiterulu *Joanu Stefanelli*, catechetu la scol'a poporala gr-or. si docentu la facultatea teologica a universitatii din *Cernauti*. Sibiu 1879. — Pretiulu e 5 fl. v. a. Pentru *Romani'a* 13 franci.

— *Gur'a satului* impreuna cu *Cavalerii* de curte *Tand'a* si *Mand'a* si damele de curte *Tréne'a* si *Flénc'a* isi va stramuta locuinti'a sa cu capetulu lunei *Septembre* st. n. la *Gherl'a* in localitatile *Inprimariei „Georgiu Lazaru.“* Si asia dela 1/13 a lunei *Octobre „Gura Satului“* va aparea — totu in proprietatea si editiunea de pana acuma — la *Gherla* in *tóta Marti-sér'a*, ilustrata cu caricaturi frumóse.

Invitarea de prenumeratiune se va publicá in numerulu urmatoriu; dara si pana atunci tragemu atentiunea iubitoriloru de lecturi vesele asupra acestui diariu umoristicu-satiricu, care va publicá intre altele: „*Romanulu lui Boureanu* din *Cornureni*, *Aventurile Baronului Minciunescu*“, narate de elu insusi, „*Petulantulu*“ comedia de *Kotzebue*, — mai departe unu numeru mare de poesii umoristice-satirice, anecdote, risete si zimbete, scanteiutie, puricarii, furnicari etc., cari tóte sunt in stare de a produce risetu chiar' si pre buzele celui mai multu lovit de sórte.

In legatura cu anuciulu de mai susu observamu, cá diariulu *glumeti*, ce éra se se începá in editiunea nóstra la 1/13 *Septembre* cu numirea de „*Cioroboru*“, dupa ce si d-lu *C. Zimbescu*, care avea se redactedie acelu diariu, s'a angagiatu la „*Gur'a Satului*“ — nu va esi. Dreptu aceea acei p. t. domni, cari au binevoitu a se aboná la acelu diariu — tramiendu-ne si pretiulu de 1 fl. 50 cr. v. a. — voru capetá „*Gur'a Satului*“ dela 1/13 incependu pana in capetulu anului curente. Inprimari'a „*G. Lazaru*.“

Totu acolo se mai publica si urmatórele scrieri periodice si adeva:

— *Amiculu Familiei*. Fóia biseptemenaria pentru instructiune si distractiune. Apare in 1/13 si 15/27 di a fiacarei lune. Pretiulu de prenumeratiune pe unu anu e 4 fl., pe semestru 2 fl. v. a.

— *Cartile sateanului romanu*. Scriere periodica pentru tóte trebuintiele poporului romanu. Apare in 3/15 di a fia carei lune. Pretiulu de prenumeratiune pe unu anu e 1 fl. v. a.

— *Predicatoriulu Sateanului Romanu*. Scriere periodica pentru predice si alti articoli din sfer'a bisericésca. Apare in 3/15 di a fia carei lune. Pretiulu de prenumeratiune pe unu anu 4 fl., pe semestru 2 fl. v. a. (Abonatii acestei foi primescu gratis „*Cartile Sateanului romanu*“).

— *Higien'a si Scó'a*. Fóia pentru sanetate, morbi, — educatiune si instructiune. Apare in 1/13 di a fiacarei lune. Pretiulu de prenumeratiune pe 1 anu e 2 fl. pe unu semestru 1 fl. v. a.

Tóte acestea patru foi costa pe anulu intregu 8 fl. v. a.

— *Calindariulu sateanului Romanu* pe anulu 1880 va esi de subt tipariu in decursulu lunei *Septembre*; si va publicá o multime de articoli pentru invetiatur'a si petrecerea poporului romanu. — *Lu recomandamu* tuturoru abonatoriloru si cetitoriloru nostrii. — Pretiulu unui exemplariu e 35 cr. adaosu 5 cr. pórtu-postalu. Totu alu cincilea exemplariu se dá gratis.

Economi'a politica in viéti'a practica.

(Urmare.)

Dupa productiunea agricola si cea manufacturiera vine productiunea comerciala.

Obiectele n'au aceeasi valóre pretutindeni. Portocalele, cari se vendu pe stradele *Parisului* costa 5 séu 10 centime. In *Ispani'a*, séu chiar' in sudulu *Franciei*, la *Hyères*, de exemplu, in inpregiurimile *Nizei*, portocalele crescú si prin *garduri*; le ia ori cine vrea. In portulu *Marsiliei*, candu vinu *barcile catalane* incarcate, pentru 10 centime iti dá voia se mananci câte vrei. La *Paris* pretiulu loru s'a ridicatu acum. In *Belgi'a*, in *Flandr'a*, pretiulu loru este si mai ridicatu, se vendu portocale cu 15 séu 20 de bani. Déca te duci mai departe, in estremulu nordu, de exemplu, valórea portocalei va cresce cu câtu te ai departatu. Se ve spunu, relativu la acésta, o istoria, o aventura, care s'a intemplatu unui *ambassadoru* alu *Franciei* in *Russi'a*.

Unu *marsilianu*, care plecase la *Petersburg*, i fúsesse recomandatu de cátra o persóna considerabila. *Ambassadorulu* invita pe *marsilianu* la mésa. Trebuie se ve spunu cá la *Marsili'a* smochinele nu costa mai nimicu; cu unu *gologanu* de cinci bani ai doue séu trei duzine. Este obiceiul la mese de a se pune inaintea fia-carui óspe o farfurie incarcata cu o piramida de smochine si, pe candu se conversédiá, in timpulu candu se schimbá talerile, se ia o smochina si se mananca.

Marsilianulu nostru, admisu la mésa *ambassadorului*, avea langa densulu o frumósa farfurie bine incarcata cu smochine. Iea una, apoi inca una, astfelu cá, peste câteva minute, nu mai remane nimicu in farfurie.

A dóu'a di vine la otelulu unde se aflá persón'a, care ilu introdusesse la *ambassadoru*.

— „Dar' cum ai potutu se faci o astfelu de fapta? Te ai portatu cu cea mai mare necuviintia.“

— „Eu! m'am portatu cu necuviintia!“

— „Da. Ai avutu inaintea d-tale o magnifica piramida de smochine si te ai apucatu si o ai mancat'o singuru . . . nesce smochine, care costa câte 3 fr. 75 cr. una.“

Éca exemplulu valórei comerciale, care se nasce prin transportu.

Comerciulu consista dar' in a transportá unu obiectu dintr'unu locu intr'altulu.

Se mai adaoge asemenea la valórea obiecteloru detaliindu-le. Póte cá istori'a ce v'o spuséu v'a facutu se rideti; se ve mai spunu inca una. Va fi unu altu chipu de a face sciintia si de a esplicá vinderea in detaliu.

Intr'o di, *Arlechinu* isi puse in gandu se manance bine si pentru acésta se duse in piati'a dela *St. Cloud*. Intra intr'o locanda. Ce a'si putea eu se manancu mai deosebitu astadi? Vorbindu-si astfelu, vedíu unu papagal, care se invertea pe batiulu lui si fluiera si spunea multe. Intrebá câtu costá acésta pasere. *Papagalii* erau pe vremea aceea multu mai rari decâtu astadi.

— „O suta de pistóle.“

— „Bine se mi'lu pue in frigare!“

'Lu ascultara, tóta locand'a se puse in misicere si peste câteva minute i adusera, pe unu taleru de argintu, biét'a pasere dupa cum o ceruse. *Arlechinu* o privesce unu minutu, apoi chiama pe *stapanulu* locandei. „Prea bine, amice, ati fript'o, minunatu de bine; acum dá'mi de diece centime din tr'ensa.“

Voiu printr'acésta se ve esplicu chiar' mecanismulu comerciului, alu schimbului. Nu v'ati dusu nici odata in restaurante unde se mananca cu portiunea? Ce va se dica restaurantulu cu portiunea, déca nu productiunea subt form'a comerciala. Candu ve duceti intr'unu astfelu de localu, nu aveti intentiunea, nici dorinti'a de a mancé singuru o gaina intréga. Nu diceti negresitu: dá'mi de unu *gologanu* séu doui, dar' servesce-me pentru cinci-dieci de bani séu pentru unu francu. Nu vedeti cá debitulu dá nascere unei adeverate valori. *Locandariulu* cum-

pera in totalu o gaina, pe care o revinde in parte, in detaliu. Éta tocma ce numescu productiunea comerciala. *Adaogemu* la valórea obiecteloru, transportandule dela unu locu la altulu, mai *adaogemu* asemenea la valórea loru si pindu-le la dispositiunea consumatoriului.

Ati vedíutu cum se produce bogati'a: veti vedea si schimbulu ei.

Schimbulu ei se face in trei moduri:

— Directu;

— Prin intermediariulu monetei;

— Prin intermediariulu creditului.

Primulu modu, prin care obiectele utile se scimba unele pe altele, este cum se practica d. e. in *Afric'a*.

Selbatecii, cari locuescu in interiorulu acestui continentu, necunoscutu inca, totu le e frica grozavu se nu cadia robi. Candu cineva vrea se faca vre unu comerciulu cu ei, se le vendia d. e. arme, rachi, haine, se punu acelea obiecte pe marginea unui riu si apoi se departédia. Selbateculu se apropie, pune langa obiectele pre care vrea se le ia, o gramejóra de pulbere de auru si se departédia la rendulu seu. Acestu modu de a traficá se numesce comerciulu troquei.

Negotiatoriulu revine; daca gásesce cántitatea de pulbere de auru indestulátore, o ia; daca ii pare cá ea nu constituie unu pretiu destulu de mare, o lasa si-si ia marf'a indereptu.

Éta comerciulu subt form'a sa cea mai simpla.

Inchipuiti-ve unu tieranu, care a crescutu unu bou. I trebuie unu plugu, o rochia pentru nevésta sa, o parchie de cisme. Nu póte, de câte ori vrea se cumpere ce-i trebuie, se dea unuia in schimbu muschii bouului seu, altuia peciórele, altuia limb'a; animalulu n'ar putea fi inpartitu pe câtu de numerose trebuintie are elu. Este dara nevoitu se se duca se gasésca pe unu omu cui se'i ofere boulu intregu, cu conditiune cá se primésca valórea reprezentativa. Éta-ne sositi la inventiunea monetei, care este unu chipu de a representá obiectele, ce se potu schimbá prin ajutoriulu unei valori recunoscute si garantate. Aurulu, metalele, au devenitu monet'a universalá, pentru cá au o valóre comerciala sigura si independenta de conventiuni.

(Va urmá.)

Pretiurile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

12 Septembrie in Sibiu:

Grâu, dupa cualitati	1 hectolitru fl.	6.66—7.40
Grâu, amestecat	1 „ „	5.70—6.30
Secara	1 „ „	4.—4.40
Papsioiu	1 „ „	4.60—5.—
Ordiu	1 „ „	3.90—4.30
Ovesu	1 „ „	2.—2.40
Cartofi	1 „ „	1.25—1.55
Mazare	1 „ „	6.—6.50
Linte	1 „ „	10.—10.50
Fasole	1 „ „	6.50—7.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	30.—35.—
Untura (unsóre topita)	50 „ „	28.—28.50
Carne de vita	1 „ „	40—42
Oua 10 de	1 „ „	—20

Cursulu monetelor in val. austr.

Vien'a, 15 Septembrie

Galbinii imperat. de auru	fl.	5.57 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.33 „
Imperialu rusescu	„	9.35 „
Moneta germana de 100 marce	„	57.70 „
Sovereigns englesi	„	12.— „
Lira turcésca	„	10.58 „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	— „

Nr. 214—1879.

(95) 1—3

Edictu.

Vasile *Ormenisianu* din *Ricú*, tractulu *Pogacelei*, comitatulu *Muresiu-Turd'a*, de religiune gr-cath. carele de mai multi ani parassindu'si soci'a legitima pre *Mari'a*, fara a-i se sci ubicatiunea, se provóca prin acésta, cá in terminu de unu anu si una di dela prim'a publicare a acestui edictu, se se prezenteze la Presidiulu forului matrimoniale gr-cath. de I-a instantia a tractului *Pogacelei*, la din contra processulu divortiale se va pertractá si decide si fara densulu.

Dela Presidiulu forului matrimoniale gr-cath. de I-a instantia a tractului *Pogacelei*.

Chimintelniculu de *Campia* 4 Sept. 1879.

Vasiliu Maioru m. p.,

adm. prtppescu gr-cath. si pres. forului matr. gr-cath. de I-a instantia.

Cei suferindi de surpatura

primescu la intrebari francate, in modulu celu mai promptu, directu, precum si prin depositoriulu de mai la vale, celu mai completu avisu de intrebuintiare despre nepericulós'a *Alifia* pentru surpaturile abdomenului alui *Gottl. Sturzenegger* in *Herisau* (*Elveti'a*). Acelei alifii sunt alaturate o multime de ateste escelente si scrisori de recunoscintia din partea celoru perfectu vindecati. Tramiterea se face in tóte tierile. Pretiulu alifiei este de: 3 fl. 20 cr. v. a. de óla. Se afla de vendiare la: *Fr. Formágyi*, farmacia la *St. Maria* in *Buda-Pest'a*. (96) 1—8